

“Wat moet er volgens u per se in het regeerakkoord komen op het gebied van natuur en landschap?”

De informateur is drukdoende om de politieke partijen bij elkaar te krijgen om een regering te gaan vormen. Lobbyisten draaien overuren, brancheorganisaties brengen hun standpunten via allerlei rapporten en brieven over aan de informateur. Maar het zou zomaar kunnen dat er bij de onderhandelaars in deze weken niet zo heel veel aandacht is voor natuur en landschap. Vandaar dat we een aantal mensen uit het veld eens vroegen wat er volgens hen per se in het regeerakkoord moet komen op het gebied van natuur en landschap.

— Lotty Nijhuis (journalist)

Jacob van Olst, directeur Landschap Overijssel

“In het nieuwe regeerakkoord zie ik graag plek voor een verbindende functionaris, iemand die op een effectieve manier de kwaliteit voor al die sectoren borgt.”

“Ik zie dat onze biodiversiteit snel achteruit holt. Om dat om te buigen moet de bodem gezond zijn, de waterkwaliteit op orde en het landschap goed groen dooraderd. Maar water, bodem, landschap en biodiversiteit worden nu van aparte beleidsvelden aangevlogen: er is geen verbindende factor. Daardoor gaat het verschillende beleid vaak volledig langs elkaar heen. Een pregnant voorbeeld vind ik gewasbeschermingsmiddelen. Neonicotinoiden bijvoorbeeld zijn slecht voor de waterkwaliteit, maar ook voor wilde insecten zoals de bij. Als natuurorganisatie komen we op voor de bij. Maar de landbouw heeft ook belang bij een gezonde bijenstand vanwege de bestuiving. De landbouw zit echter gevangen in een systeem waarin kosten belangrijker zijn dan de manier waarop we ons voedsel produceren. En dus komen we niet van die gewasbeschermingsmiddelen af. Het ontbreekt aan doorzettingsmacht: er wordt niet gekozen. En dat omdat niemand beleid verbindt. In het nieuwe regeerakkoord zie ik graag plek voor een verbindende functionaris, iemand die op een effectieve manier de kwaliteit voor al die sectoren borgt. Dat mag een staatssecretaris zijn, of iemand zoals een Deltacommissaris, die in de positie is dat hij het kabinet mag adviseren. Als je sectoren verbindt dan houden we er een prachtig landschap aan over, goed voor natuur, mens, maar ook voor de economie. Denk maar aan de vele toeristen die elk jaar naar Overijssel komen. Als we investeren in een gezonde bodem, schoon water, biodiversiteit en landschap, dan komt alles daar achteraan: mensen die zich senang voelen en een gezonde economie.”

Hugo Vernhout, directeur-rentmeester Landgoed Vilsteren & Landgoed Nijenhuis en Westerfliet

“Als de bodemwaarden van landbouwgrond omhooggaan, dan profiteert de natuur daar op alle onderdelen van: biodiversiteit, duurzaamheid, klimaat en gezonde voeding”

“Ik zou het graag breder willen trekken dan natuur en landschap alleen. Ik vind namelijk dat aandacht voor de bodem een plek moet krijgen in het regeerakkoord. Ik denk dat voor natuur en landschap in Nederland de meeste winst te behalen is op landbouwpercelen. We hebben veel meer landbouwgrond dan natuur, en wat er gebeurt op akkers en weilanden is wezenlijk voor de natuurpercelen ernaast. De bodem is daarvoor de basis. In plaats van drijfmest te injecteren en te denken in chemische oplossingen als kunstmest, zou de landbouw moeten werken aan een bodem met een hoger gehalte aan organische stof en een rijkere bodemleven. Zo’n gezonde bodem houdt ook water beter vast. Bovendien legt een bodem met meer organische stof meer koolstof vast, en dat helpt ons in de strijd tegen klimaatverandering. Er is eens doorgekeurd dat als het organische stofgehalte van de landbouwpercelen in Frankrijk jaarlijks met 0,4 procent omhoog gaat, Frankrijk al voldoet aan het klimaatakkoord van Parijs. Kortom: als de bodemwaarden van landbouwgrond omhooggaan, dan profiteert de natuur daar op alle onderdelen van: biodiversiteit, duurzaamheid, klimaat en gezonde voeding. Vijf jaar geleden had ik ook geen idee, maar er komt gelukkig steeds meer aandacht voor een gezonde bodem, ook bij de boeren zelf. Maar de landbouw is gevangen door een systeem waarin andere schakels – banken, voerleveranciers, de groothandel – het voor het zeggen hebben. De politiek kan, nee moet ervoor zorgen dat we dat systeem doorbreken.”

**Harco Bergman, boswachter
Staatsbosbeheer Kuinderbos**

“Laten we er voor gaan dat elk kind twee keer in zijn basisschooltijd buiten in de natuur komt”

“Ik vind dat natuureducatie moet worden opgenomen in het natuurakkoord. In het verleden zaten recreatie en educatie al samen in één SNL-pakket, daar zou het nu opnieuw een plek kunnen krijgen.

We kunnen niet zonder natuur en de jeugd heeft de toekomst. Maar door de digitalisering is natuur helemaal uit beeld. Laten we er voor gaan dat elk kind twee keer in zijn basisschooltijd buiten in de natuur komt. En met buiten bedoel ik echt buiten! Want door beleving komt het op je harde schijf. Ik weet ook nog steeds waar ik mijn eerste boom geplant heb. Ik heb nu met de Boomfeestdag vijfhonderd kinderen over de vloer gehad. Met de paddentrek komen er weer vijfhonderd. Van die duizend kinderen komt er later ongetwijfeld ook één in de politiek. Als die een goede herinnering heeft aan natuur, dan houdt het ook in het beleid van de toekomst een plek.

En het kan het natuurbeheer ook nu meteen al verder helpen. Neem de schaapskuddes, die staan momenteel sterk onder druk. Lammetjes hebben een grote aaibaarheidsfactor. Laat kinderen een schaapskooi bezoeken. Dat vinden ze leuk, en je laat meteen zien wat zo'n kudde doet. En daar mag dan ook wel een x bedrag tegenover staan. Zodat het bezoek van 1.500 kinderen een heel jaar de kosten van de kudde kan dragen. Zo snijdt het mes aan twee kanten.”

**Fons Eysink, ecooloog Unie van
Bosgroepen**

“De overheid moet de verbinding tussen producent en consument versterken”

“Op dit moment wordt de scheiding tussen natuur en landbouw steeds scherper. Dat vind ik een negatieve ontwikkeling. Vogels, dagvlinders: onze populaties worden steeds dunner. We redden het niet in de natuurgebieden alleen. Bovendien gedijen sommige soorten juist goed in de gebieden waar de mens een matige bemoeienis heeft. Bescherming van natuur en landschap moet dus naar een hoger schaalniveau. Ik zou graag zien dat de landbouw ook zorgt voor verbetering van de natuur- en landschapskwaliteit. Daarin speelt ook meer aandacht voor waterbeheer een rol. Niet alleen hebben nutriëntenverliezen uit de landbouw een negatief effect op de waterkwaliteit en dus op natuur; waterafhankelijke natuur heeft door de gangbare landbouw ook enorm veel last van verdroging.

Er bestaan verschillende concepten waarin boeren rekening houden met de natuur, zoals Boeren voor Natuur. Ze komen nu alleen niet van de grond. Kennelijk is de gangbare manier voor boeren altijd nog de makkelijkste.

Daarom moet de politiek hier een rol nemen. In feite gaat het om een extensiveringsslag. Wat je wilt is dat boeren minder intensief gaan ondernemen met een beter kosten-baten-verhaal. Nu brengen boeren met schaalvergroting de kosten omlaag en behouden ze de opbrengst. We moeten ze laten zien dat ze meer opbrengst kunnen halen met minder productie.

De overheid stimuleert boeren nu om zo veel mogelijk goedkoop te produceren. Wat ze moet doen is de verbinding tussen producent en consument versterken. Dan gaat de consument het landschap proeven en wil hij er ook voor betalen. Dat lijkt mij beter dan brandjes blussen als de natuur weer achteruit holt. Als je duurzamer gaat produceren hoef je ook minder milieumaatregelen te nemen.”

foto's Hans van den Bos, Bosbeeld